

Dag van de
Architectuur
Zoetermeer

DAG VAN DE ARCHITECTUUR 2020

Juryrapport

GEMMA SMID ARCHITECTUURPRIJS 2020

Gemma Smid Architectuurprijs 2020

JURYRAPPORT

De Gemma Smid Architectuurprijs wordt dit jaar voor de achtste keer uitgereikt door wethouder Robin Paalvast (Wonen) tijdens de Dag van de Architectuur, op zaterdag 12 september 2020. De prijs is genoemd naar oud-wethouder wonen Gemma Smid-Marsman, vanwege haar inzet voor de architectuur in Zoetermeer.

De architectuurprijs is voor een ontwerp met de meest aansprekende architectonische kwaliteit, dat in de afgelopen twee jaar is gerealiseerd. De organisatoren van de Dag van de Architectuur hebben zes gebouwen genomineerd.

Genomineerde gebouwen

Gymworld

Hospice en buurtzorgpension

Museum De Voorde

Nul op de Meter renovatie Palenstein

Reinier Haga Orthopedisch Centrum

Station Lansingerland Zoetermeer

Een onafhankelijke vakjury bezocht elk gebouw en bepaalt welke architect de Gemma Smid Architectuurprijs 2020 krijgt. Dit jaar bestaat de jury uit:

- Brechje Pronk (architect bij Gemeente Rotterdam – Stadsontwikkeling)
- Leo Oorschot (Architect en urbanist TU Delft en Atelier PRO)
- Edwin Santhagens (Landschapsarchitect Buro Sant en Co)

De ontwerpen zijn aan de hand van vijf criteria beoordeeld:

- Relatie met de omgeving (hoe is het gebouw ingepast, hoe is het gesitueerd) En bij transformatie, hoe wordt de relatie met het oorspronkelijke gebouw vormgegeven wat is de waardering voor het bestaande gebouw.
- Architectonische aanpak en concept (samenhangend ontwerp en

- consequente uitwerking van het idee)
- Houdbaarheid (beeldwaarde, is het ontwerp tijdloos of al snel gedateerd)
  - Kleur- en materiaalgebruik, detaillering
  - Maatschappelijke betekenis voor Zoetermeer (is het gebouw meer dan een goed gebouw alleen)

Per criterium is met plussen en minnen de balans opgemaakt. Op basis daarvan werd door de jury unaniem de overtuigende winnaar aangewezen:

Station Lansingerland Zoetermeer
Ontwerp: Team V Architectuur en Arcadis.

Hieronder kun je de beoordeling van de genomineerde gebouwen lezen. Zij zijn op alfabetische volgorde geplaatst, dus niet naar uitslag gerangschikt.

Organisatie:

ArchitectuurPuntZoetermeer, Gemeente Zoetermeer, Schatbewakers en Floravontuur.

Gymworld

Ontwerp: VenhoevenCS architecture+urbanism

Opdrachtgever: Gemeente Zoetermeer

Adres: Amerikaweg 135

Bijzonder aan Gymworld is de relatie tussen het interieur en het landschap buiten. Waar sporthallen normaal gesproken gesloten dozen zijn, zijn hier op heel strategische plekken ramen geplaatst. Van binnenuit is de rotonde net een schilderijtje. Het concept van 'een wolk van volumes' is volgens de jury ook in het interieur uitermate knap doorgevoerd. In het midden, waar de horecaruimte nog gemaakt moet worden, is er zicht op alle zalen en bovendien aan alle kanten geraffineerd doorzicht naar buiten. Echt een ontmoetingsruimte in het hart van het gebouw. De trappen koppelen het gebouw aan het maaiveld. In het bijzonder de hoofdtoegangstrap doet dat op een manier die ondanks het gebrek aan een directe relatie met het maaiveld, toch een genereuze toegang realiseert.

De functie van het sportgebouw past uitstekend op deze plek. De lastige opgave is heel knap opgelost met de gestapelde volumes. Het gebouw komt hier heel goed tot zijn recht. De kop aan de kant van het station is het meest aansprekend.

De volumes zijn bekleed met prachtig uitgevoerde stalen beplating met heel afwisselende lijnen, texturen en kleuren. Ook is er een houten volume dat door de zwarte kleur goed aansluit bij de andere materialen. Het groen in de gevels is een mooie verbijzondering.

Ook de entree trap, de vluchtrappen en het interieur zijn heel zorgvuldig gedetailleerd en gemaakt. Hoewel de jury ziet dat er ook de nodige aandacht is besteed aan de vormgeving van het plafond onder de opgetilde volumes, vindt zij deze zesde gevel toch enigszins rommelig. De randen hadden per doos rond kunnen lopen. Hoewel de parkeerplaatsen onder het gebouw een minder sterke kant van het ontwerp zijn, prijst de jury het dubbele grondgebruik en waardeert het zeer dat door het creëren van een flinke hoogte is vermeden dat de wereld onder het gebouw onaangenaam wordt.

Het bijzondere sportcomplex past helemaal in de wens van Zoetermeer zich te profileren als sportstad. Gymworld is een prachtig visitekaartje.

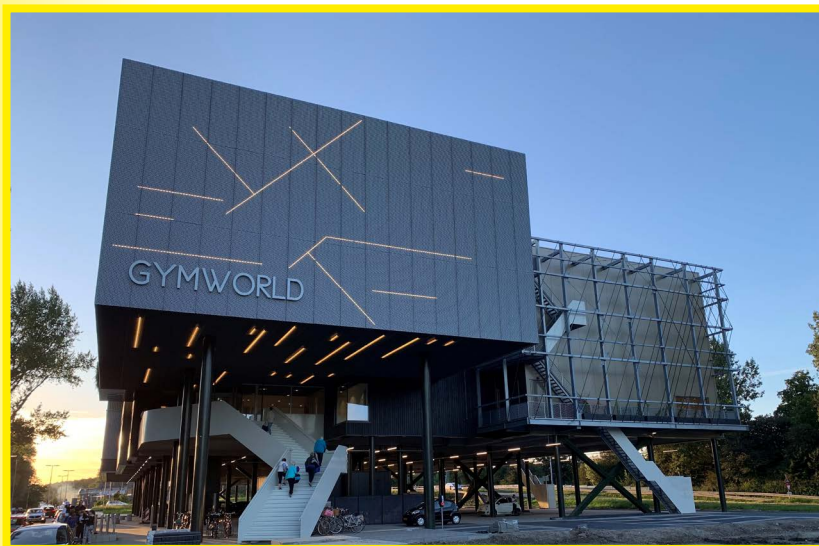

Foto: VenhoevenCS

GEMMA SMID ARCHITECTUURPRIJS 2020

Hospice en buurtzorgpension

Ontwerp: HW architecten

Opdrachtgever: Buurtzorg Nederland

Adres: Schoolstraat 1

De jury is onder de indruk van het hospice en buurtzorgpension aan de kant van de dijk achter de Dorpsstraat. Het gebouw past hier uitstekend in de groene omgeving. De knik in de gevel is goed gepositioneerd, het geeft de bezoeker een welkom gevoel. Dat wordt versterkt door de warme kleurstelling van het hout. De architectonische vorm is vriendelijk. Het grote dak met het overstek drukt huiselijkheid en geborgenheid uit. Hierin is het archetype van de boerderij of chaletachtig gebouw een goed gekozen concept. Het past in de morfologie van de omgeving.

De zonnepanelen zijn heel netjes op dit grote dak geplaatst. De jury vindt echter in de doorwerking van kleur en detail dat de herbergzaamheid en huiselijkheid niet versterkt worden. De detaillering komt rafelig over en de band met een lichtgekleurde beplating vindt de jury iets te uitgesproken aanwezig in het gevelbeeld. Voor de (tijdelijke) bewoners zou het een extra pluspunt zijn geweest als zij naast een erker ook een eigen buitenruimte hadden kunnen beschikken, grenzend aan hun kamer.

Zowel het hospice als het buurtzorgpension zijn ontzettend belangrijke maatschappelijke functies voor de mensen in Zoetermeer, echt een aanwinst.

Foto: Alex Berendsen

ARCHITECTUUR PUNT ZOETERMEER

GEMMA SMID ARCHITECTUURPRIJS 2020

Museum De Voorde

Ontwerp: Common Affairs

Opdrachtgever: Museum De Voorde en gemeente Zoetermeer

Adres: Zuidwaarts 2

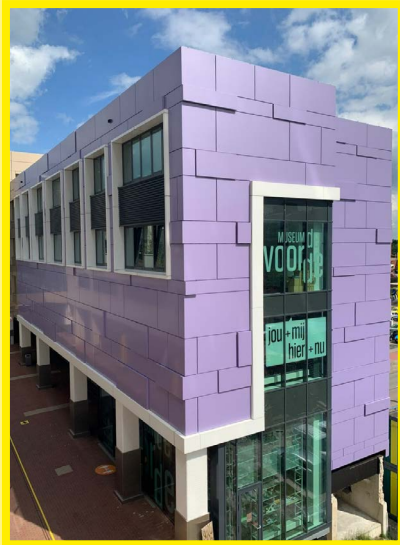
Het museum is een opvallend gebouw in het centrum. Daar is het ontwerp goed in geslaagd. Van buiten is het niet afleesbaar dat op de bovenste twee verdiepingen de gemeente huist in plaats van het museum, dat hierdoor groter lijkt dan het feitelijk is. Het hoge raam aan de markt is volgens de jury een heel mooi gebaar aan de kant waar nu nog een bouwput is, maar in de toekomst nieuwe gebouwen en een park zullen verschijnen. De entreepartij blokkeert echter de arcade waardoor het overblijvende deel van de arcade een wat verloren onderdeel van de openbare ruimte wordt.

De jury waardeert het statement van de architect om een andere identiteit in het gebied te introduceren door de uitgesproken kleurkeuze voor dit gebouw tussen de overwegend zandkleurige en betonnen wereld van het Stadshart. Wel zet zij vraagtekens bij de gekozen kleur paars. Ook meent zij dat de overgang tussen het paars en het brons van het overige deel van het getransformeerde gebouw zich nogal plotseling voordoet op een willekeurig punt in de doorgaande gevelwand.

De textuur van de beplating, met de af en toe licht naar voren stekende 'blokken' geeft de gevel extra reliëf. Deze detaillering wordt gewaardeerd door de jury. Museum De Voorde draagt volgens de jury op een heel positieve manier bij aan de identiteit van Zoetermeer.

Foto's: Alex Berendsen

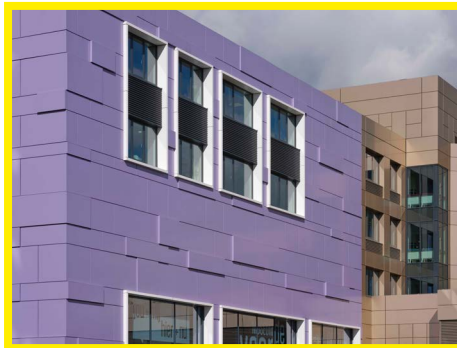

foto: Jeroen Musch Common Affairs

GEMMA SMID ARCHITECTUURPRIJS 2020

Nul op de Meter renovatie Palenstein

Ontwerp: A3 architecten

Opdrachtgever: De Goede Woning en Dura Vermeer

Adres: Van der Maasstraat e.o.

De jury heeft grote waardering voor het eenvoudige maar integrale concept waarmee op een nieuwe manier uitdrukking wordt gegeven aan de bestaande woningen in Palenstein. De gerenoveerde woningen zijn een homogeen stedenbouwkundig ensemble gebleven, zoals het vroeger ook was. Ook de horizontale belijning is gebleven, nu in de vorm van steenstrips. Dit laat zien dat er goed naar de bestaande architectuur is gekeken. De woningen zijn van een andere uitstraling voorzien met respect voor de oorspronkelijke architectuur. Maar zonder dat er rigide vastgehouden is aan wat er was.

Deze architectonische herijking en de toevoeging van nieuwe installaties zijn heel integraal aangepakt. De tegen de voorgevel geplaatste warmtepompen zijn volgens de jury een sterk punt doordat ze met de speciale omkasting goed aansluiten bij het gevelontwerp. Tegelijk geven de kasten een mooie geleding aan het blok. De materialen en kleuren zijn goed op elkaar afgestemd. De detaillering is consequent uitgewerkt. Het witte stuc zal in de loop van de tijd grauwer worden, maar door de overstekende dakranden zal vervuiling waarschijnlijk beperkt blijven.

De jury waardeert het zeer dat de corporatie zijn nek heeft uitgestoken en het experiment durfde aan te gaan met de Nul op de Meter woningen. Alleen door te leren van dit soort pionierprojecten komt verduurzaming van woningen.

Foto: Alex Berendsen

ARCHITECTUUR PUNT ZOETERMEER

GEMMA SMID ARCHITECTUURPRIJS 2020

Reinier Haga Orthopedisch Centrum

Ontwerp: EGM architecten

Opdrachtgever: Reinier Haga Orthopedisch Centrum

Adres: Toneellaan 2

De kracht van het Orthopedisch Centrum ligt vooral binnen, zegt de jury. Door het lichte atrium staat de patiënt letterlijk centraal in dit gebouw. Het atrium met daaromheen de behandelruimten voor de patiënten en een tweede schil met ruimten voor de medici is een slim concept voor de medische organisatie en logistiek. De fitnessruimten en renbanen naast het atrium op de eerste verdieping zijn een mooie vondst.

De architectuur bewerkstelligt een precies passende omgeving en prettige Scandinavische sfeer. De jury is onder de indruk van het kleur- en materiaalgebruik met geraffineerde groene kleuren, accenten en hout.

De golvende lijnen in het hout en de beplating in de gevel worden door de jury positief gewaardeerd. De enorme kracht van het interieur wordt volgens de jury echter niet gemist in het exterieur. Wel geeft zij zich rekenschap van het feit dat de om het gebouw aanwezige bebouwing met onder meer diverse installaties, deze plek tot een moeilijke opgave maakt voor nieuwbouw. Ook het parkeervak tussen het nieuwe parkeergebouw en het Orthopedisch Centrum en de aansluiting van het plein op de entree dragen niet bij een vanzelfsprekende aanwezigheid van dit gebouw op deze plek. Als de omgeving rondom het gebouw in de toekomst een betere landschappelijke inrichting kan krijgen, komt het gebouw beter tot zijn recht, denkt de jury.

De plattegrond van het Orthopedisch Centrum is functioneel zo opgezet dat het gebouw in de toekomst gemakkelijk aangepast kan worden aan veranderingen in de zorg of zelfs een heel andere functie. De jury hoopt dat in de loop van de tijd de delicaat samenhangende kleuren en vormen in het interieur behouden blijven. Want Zoetermeer mag trots zijn op een specialistisch medisch centrum waar de patiënten in een prettige omgeving behandeld kunnen worden.

Rob van Esch – Architectuurfotograaf

GEMMA SMID ARCHITECTUURPRIJS 2020

Station Lansingerland Zoetermeer

Ontwerp: Team V Architectuur en Arcadis

**Opdrachtgever: Gemeente Zoetermeer namens MRDH,
Gemeenschappelijke Regeling Bleizo en ProRail**

Adres: Prismalaan West 1 (Bleiswijk)

De jury prijst het integrale karakter van het sublieme ontwerp waarin landschap, stedenbouw en architectuur elkaar versterken. Het geheel heeft een onnadrukkelijke en vanzelfsprekende kracht. Het station is volgens de jury een verrassend prettige 'heimische' plek geworden, in een nu nog onbestemde omgeving. Het landschap loopt geleidelijk omhoog, met het fietspad mee. Op hoogte is de eindhalte van Randstad Rail lijn 4 op een vanzelfsprekende manier ingebed in een geweldig groen plein met een aangename atmosfeer voor een locatie bóven de A12. Het beeld van een winderige verloren plek die je zou kunnen verwachten van een tramhalte boven een snelweg ontbreekt hier ten enen male. Hiervandaan is de Rotterdam aan de horizon te zien. Ook het front van het gebouw aan de zuidzijde is (inclusief het voorgebied) een bijzonder geslaagd geheel. Zelfs het onder de tramhalte gelegen treinstation is een verrassend aangename ruimte geworden, in aanmerking genomen dat het perron hier direct naast de snelweg is gesitueerd.

Het station is heel mooi afgewerkt. De materialen zijn fantastisch gekozen. Het beton, natuursteen, cortenstaal en hout sluiten mooi op elkaar aan. De 3D structuur en gelaagdheid van het hekwerk waardoor je naar de snelweg kijkt spreekt de jury erg aan. Deze structuur komt ook terug in de betonnen gevel aan de onderzijde. Hier zijn de roosters en ramen in het patroon opgenomen. Samen met de trappen en houten plafonds met geïntegreerde verlichting en het groen is het een integraal uitgewerkt geheel. Het ontwerp heeft een tijdloze uitstraling, mede door het bijzondere gebruik van groen.

Het station is belangrijk voor de bereikbaarheid van Zoetermeer en de verbinding met de regio. Het station is bovendien een uitstekende aanjager voor de verdere ontwikkeling van de stad. Het station is een pionier in dit gebied en een bijzonder uitnodigende toegang tot de stad.

foto: Jannes Linders en John Verbruggen

GEMMA SMID ARCHITECTUURPRIJS 2020

